

Mervärde, momentum och (miss)lyckade erfarenheter

- terminologiska insatser i samhället förr, nu och sedan

Nina Pilke
Vasa universitet
Finland

1 20.6.2023

Innehåll

1. Mervärde
  - Kontexter & möten
2. Momentum
  - Samarbete & nätverk
3. (Miss)lyckade erfarenheter

2 20.6.2023

1. Mervärde: kontexter & möten

3

1. Mervärde:

Aktuella

- NORDTERM 2023^{df}, Stockholm, Sverige 14–15 juni 2023

Tidigare

- NORDTERM 2021^{df}, Helsingfors, Finland 31 maj – 2 juni 2021
- NORDTERM 2019^{df}, Köpenhamn, Danmark 11–14 juni 2019
- NORDTERM 2017^{df}, Kongsberg, Norge 12–15 juni 2017
- NORDTERM 2015, Reykjavík, Island 9–12 juni 2015
- NORDTERM 2013, Stockholm, Sverige 17–20 juni 2013
- NORDTERM 2011, Vasa, Finland 7–10 juni 2011
- NORDTERM 2009^{df}, Köpenhamn, Danmark 9–12 juni 2009
- NORDTERM 2007^{df}, Bergen, Norge 13–16 juni 2007
- NORDTERM 2005, Reykjavík, Island 9–11 juni 2005
- NORDTERM 2003, Visby, Sverige 11–14 juni 2003
- NORDTERM 2001, Tusby, Finland 13–16 juni 2001
- NORDTERM 1999, Schwefelgården, Gentofte, Danmark 13–16 juni 1999
- NORDTERM 1995, Kautskelino, Norge 24–27 juni 1997
- NORDTERM 1995, Hvalfjarðarströnd, Island 9–11 juni 1995
- NORDTERM 1993, Köpenhamn, Danmark 10–13 november 1993
- NORDTERM 1991, Esbo, Finland 25–27 april 1991
- NORDTERM 1989, Vardø, Danmark 2–3 juni 1989
- NORDTERM 1987, Oslo, Norge 14–16 maj 1987
- NORDTERM 1985, Reykjavík, Island 27–29 juni 1985
- NORDTERM 1983, Stockholm, Sverige 3–6 maj 1983
- NORDTERM 1981, Helsingfors, Finland 21–22 maj 1981
- NORDTERM 1979, Köpenhamn, Danmark 24 april 1979
- NORDTERM 1978, Bergen, Norge 17 februari 1978
- NORDTERM 1976, Stockholm, Sverige 22–23 april 1976

<http://www.nordterm.net/>

4

20.6.2023

1. Mervärde: Nordterm

Nordterm

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

1. Mervärde: Nordterm

Hr. direktör Einar Selander
Tekniska nomenklaturcentralen
Liljeholmsvägen 32
Box 43 041
S-100 72 Stockholm

TNC 1976-02-09 Uden
Årsmöte ÅK-BW
E.S.
Tju 1976-02-12

Under hänvisning till vores fomyllig stedfundne telefonsamtale vil jeg gerne endnu engang udtrykke vores glæde over at TNC vil påtage sig at arrangere et nordisk terminologiseminar.

På TERMINOLOGIGRUPPENS vegne kan jeg acceptere både det foreslåede tidspunkt og rammeprogrammet. Den ønskede præsentation af TERMINOLOGIGRUPPENS virksomhed vil ske gennem undertegnede.

*fuld-
seminar
med forel.
(Tju 1976-02-12)*

Som mulige hovedemner for drøftelserne den 27/4 vil vi foreslå

1. Fagsproglige ordbøger og terminologisk standardisering
2. Opbygning og drift af tembanke
3. Terminologi som undervisningsdisciplin.

Teknifikan Sanastokeskus
Yrjänäkatu 30
SF-HELSINKI 10
Finland

U fin A-L Bucher 1975-12-19
B Winberg

Vi önskar bekräfta att våra planer på ett nordiskt seminarium nu lott fram till en överenskommelse att det skulle äga rum 22 - 23 april 1976. Vi räknar med att första dagens föreläsning ägnas åt TNCs representantförsamlings årsmöte med inledande presentation av de olika nordiska terminologigrupperna. Första dagens eftermiddag och hela andra dagen ägnas således åt det nordiska seminariet.

Vi hoppas att någon eller några representanter för Teknifikan Sanastokeskus har möjlighet att avsätta två dagar för detta. Slutligen vill vi önska en god jul och ett gott nytt år.

TEKNISKA NOMENKLATURCENTRALEN
E.S.
Einar Selander

5 20.6.2023

Everything changes but change itself. Everything flows and nothing remains the same... You cannot step twice into the same river, for other waters and yet others go flowing ever on.

(Heraclitus)

2. Momentum: samarbete & nätverk

- ▶ Termer i tid – Tidens termer 2016-
- ▶ Panta rei

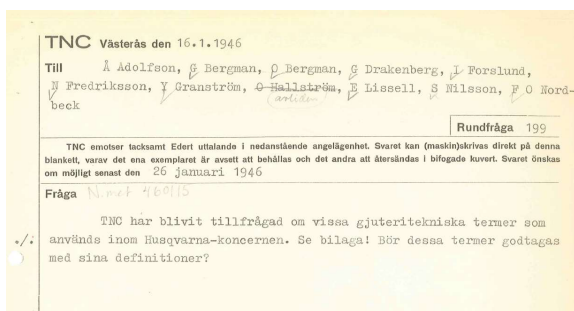
6 20.6.2023

Termer i tid – Tidens termer 2016-

- ▶ Samarbete & nätverket *Termer och terminologisering i svenskt fackspråk*
- ▶ 12.5.2015 TNC: Henrik
  - ▶ visade arkivet (rundfrågor & kort) **MOMENTUM**
  - ▶ skickade R199

Rundfråga 199

Rättsvans är en mera långsträckt fördjupning i godssets yta som uppstått genom sandens svällning.

Svar Nej. Motivering:

Som jag förut framhållit, anser jag det vara mycket olämpligt att införa ordet rättsvans som benämning på en svällränn i formens sandyta. Man bör kunna finna ett lämpligare ord för företeelsen, som icke kan åstadkommas av någon rätta. Kan man inte säga "sandsväll", "formränn", "formrand" eller något annat ord, som täcker företeelsen.

Jag anser det även vara olämpligt att som föreläs från Husqvarna införa tre olika ord för samma företeelse.

Kartlägga TNC:s arbete som syftade till att trygga tillgången på god terminologi inom olika fackområden och bidra till god terminologisk praxis.

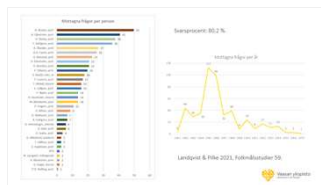
Termer i tid – Tidens termer 2016-

- ▶ Nätverk & samarbete: Sverige 1941-1983
  - ▶ 373 Rundfrågor inom 16 kategorier (fackområden)
  - ▶ Rådgivare
    - ▶ 580 individer
    - ▶ 150 kollektiv

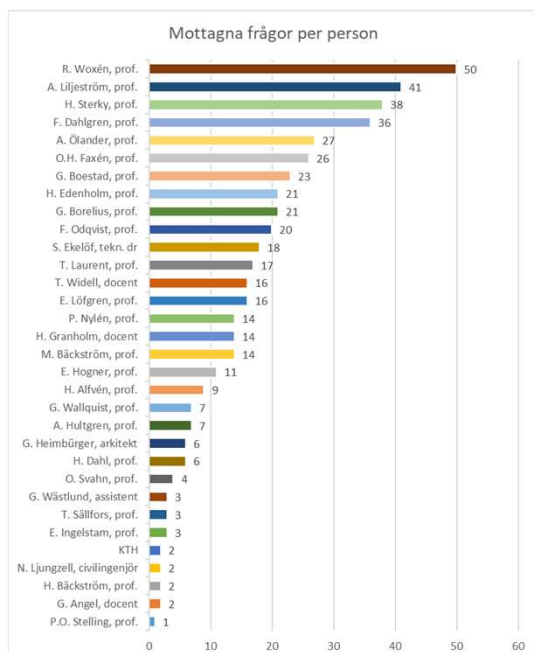
Aarn, S	Byråingenjör	Sjukhusens Standardiseringskommitté
Abbe, T	Intendent	Tekniska Museet
Arpi, R	Fil. lic.	Uddeholms AB, Hagfors
Barnäs, C	Professor	Stockholms Högskola
Berglund, N	ingenjör	Lantbruks högskolan, Uppsala
Billman, S	Civilingenjör	Stockholm
Björns, A	Överingenjör	AB Arboga Mekaniska Verkstad
Björk, D	ingenjör	Asea, Västerås
Björklund, W	ingenjör	Asea, Västerås
Borchus, G	Professor	Kungl. Tekniska Högskolan
Brauns, O	Civilingenjör	Svenska Pappers- och Cellulosa-ingenjörforeningen

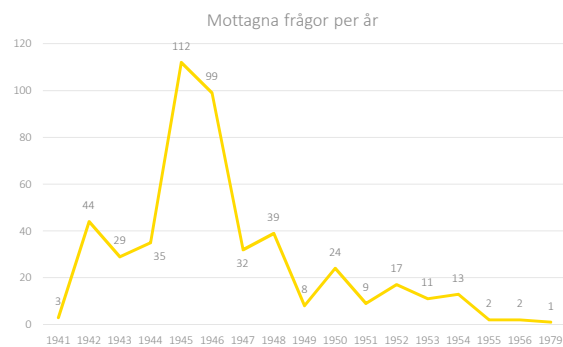
- ▶ Exempel: KTH

9 20.6.2023

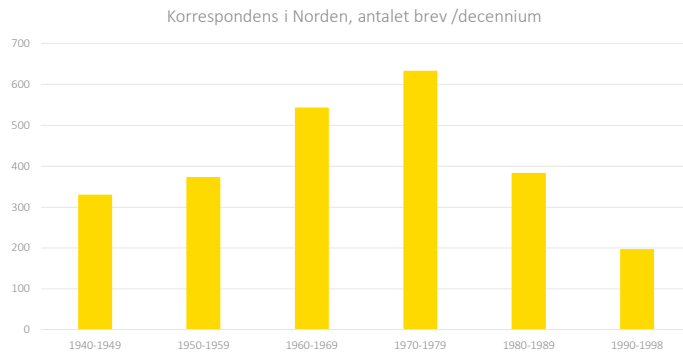
Svarsprocent: 80,2 %.

Landqvist & Pilke 2021, Folkmålsstudier 59.

Termer i tid – Tidens termer 2016-

- ▶ Nätverk & samarbete: Norden 1940-1998
  - ▶ 2459 brev i 13 pärmar: Uall (Island & Grönland), Udan, Ufin, Unor

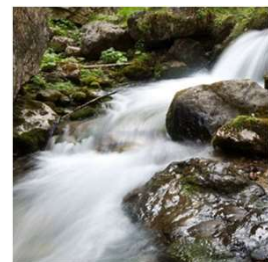

11 20.6.2023

Termer i tid – Tidens termer 2016-

- ▶ 2 organisationer försvann 2017/2018 & arkivet i fara
- ▶ Dåtid – Nutid - **Framtid**

<https://sites.uwasa.fi/term/>

12 20.6.2023

2. Momentum: samarbete & nätverk

- ▶ Översättningsprocess och termbank 2021-
  - ▶ Skomakarens barn har trasiga skor

13 20.6.2023

Översättningsprocess och termbank 2021-

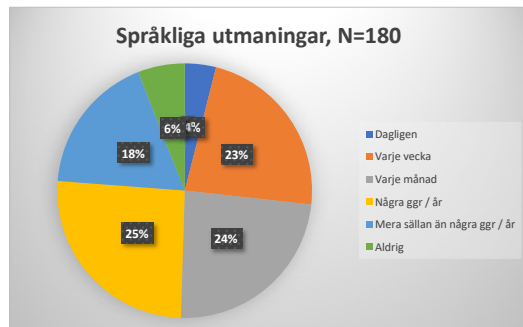
- ▶ Terminologi vid Vasa universitet 1987-
- ▶ Språkcentret *Linginno* 2018-
  - ▶ Internationalisering vid Vasa universitet
    - ▶ Personalutbildning: utredning våren 2018
    - ▶ Översättningar; konkurrensutsättning våren 2021
      - ▶ Koordinering från och med hösten 2021
      - ▶ Översättningsminne + roll & ansvar i processen
  - ▶ Intresse, motivation & kompetens bland personalen
  - ▶ Förståelse bland ledningen?

MOMENTUM

14 20.6.2023

Utredning våren 2018: språkliga utmaningar

Minst varje månad: 65 %

15 20.6.2023

- ▶ I mitt arbete använder jag mycket tid på översättning. Det är speciellt utmanande att universitetet inte har en egen termbank där man skulle kunna kontrollera t.ex. vad vissa aktiviteter, grupper och organ heter på engelska. Termer på engelska behövs ofta innan man har hunnit tänka på saken. Därför är man tvungen att tillämpa nödlösningar.
- ▶ Brist på yrkesterminologi.

3. (Miss)lyckade erfarenheter

- ▶ Konferenstemat *Terminologi i samhällets tjänst*
- ▶ Begrepp av flerskiktad karaktär
  - ▶ fungerande samhällskommunikation
  - ▶ domänvinst och -förlust

16 20.6.2023

3. (Miss)lyckade erfarenheter

- Underqualification
- Overqualification
- Complete lack

- Person-Environment (PE) misfit
  - Objektiv - subjektiv
    - Person-region
    - Person- organisation
    - Person- grupp
    - Person – förman
    - Person – arbete

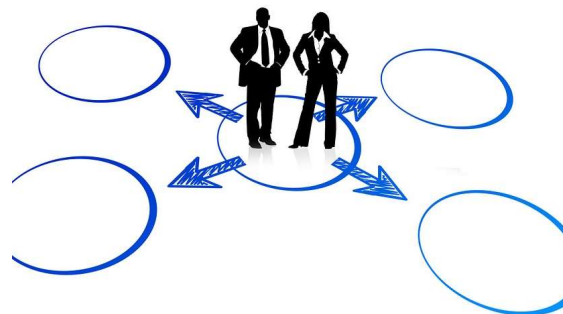
Language misfit

perception of inadequacy
in the social context where
professionals communicate
specialized knowledge

Järlistöm, Piekkari, Pilke, & Turpeinen (2020):
Perceptions of Language (Mis)fit at a Multilingual workplace

3. (Miss)lyckade erfarenheter

- Person – arbete
- Person- grupp
- Person- organisation
- Person-region

- upptäcka > diskutera/lösa
  - 4 Exempel

3. (Miss)lyckade erfarenheter

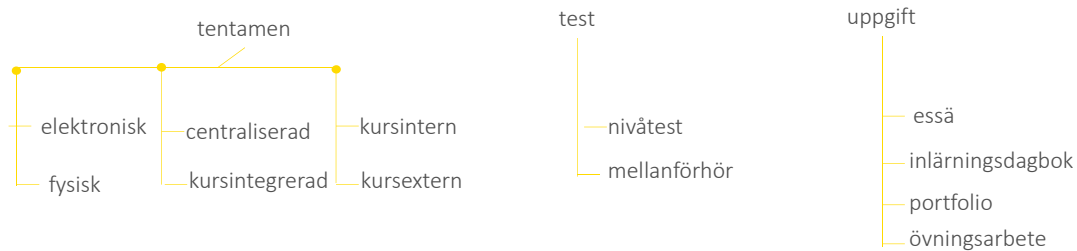
- ▶ Styrdokumentet
  - ▶ Tentamen + 2 x omtentamen
  - ▶ 6 veckor mellan olika tentamenstillfällen

- ▶ 'tentamen' = föreläsningstentamen, centraliserad tentamen, elektronisk EXAM-tentamen, Moodle-tentamen
- ▶ "tentamen eller *motsvarande utvärderingstillfälle*"
- ▶ *tentamen som läraren organiserar: t.ex. nivåtest, mellanförhör*

Arbete: finsklärare & begreppet 'tentamen'

19 20.6.2023

prestationssätt / sätt att utvärdera

20 20.6.2023

[sanakirja-fi] MOT Sanakirjat

Språk Ordböcker

▼ finska ▼ engelska

tentti

VAASAN YLIOPISTON OPIKELUSANASTO

tentti ↕

finska: tentti

engelska: exam

svenska: tentamen

3. (Miss)lyckade erfarenheter

- ▶ Erätauko – Timeout
- ▶ Dialogpaus

20 minuter – 30 sekunder

- ▶ konstruktiv
- ▶ jämlik
- ▶ förstå ämnet, andra människor eller sig själv bättre
- ▶ egna erfarenheter
- ▶ lyssna på andra
- ▶ oförutsägbara insikter och ett nytt sätt att tänka

- ▶ *Linginno Dialog*

Grupp: utbildning 2023

3. (Miss)lyckade erfarenheter

Organisation: språkval

23 20.6.2023

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

 danskebankfi
Sponsoroitu

24

Danske Bank A/S, Suomen sivuliike

 danskebankfi
Sponsoroitu

Danske Bank A/S, Suomen sivuliike

SINULLE YRITYKSILLE PRIVATE BANKING MUUT SIVUSTOT

Danske Bank EN SV Q Kirjautu

Lainat Säästä ja sijoita Päivittäispalvelut Elämäni Asiakastuki Asiakkuus

Fygge - Se tunne, kun sinä pyörität talouttasi eikä talous sinua

Haluamme tarjota asiakkaillemme välineitä ja itsevarmuutta **fyggen*** eli taloudellisen mielenrauhan löytämiseen ja auttaa asiakkaitamme ottamaan oman taloutensa yhä aktiivisemmin omiin käsiinsä.

* [fyg.ge; hygge (tansk.) + taloudellinen mielenrauha (suom.)]

Löydä fyggesi

Chat Asiakastuki Konttorit

25 20.6.2023 <https://danskebank.fi/sinulle/sinulle> Vaasan yliopisto UNIVERSITY OF VAASA

OPINION

I couldn't give a fygge about hygge

27th January 2018

LIFESTYLE

Relaxing near a fireplace with a hot drink - since when did having a nice time need a marketing term attached to it? (Image: ValentyVolkov)

not care/give a fig idiom

informal + old-fashioned

: to not care anything at all

He doesn't *care a fig* about what others think.

I don't *give a fig* whether he comes or goes.

anu.ilvonen@danskebank.fi

26 20.6.2023 Vaasan yliopisto UNIVERSITY OF VAASA

3. (Miss)lyckade erfarenheter

- ▶ *bilbälte*
- ▶ *säkerhetsbälte*
- ▶ *bilsäkerhetsbälte*

1975

Heittola, Landqvist, Nissilä & Pilke (2022). TNC och Finland. Korrespondens inom terminologiområdet 1940–1999.

Region:

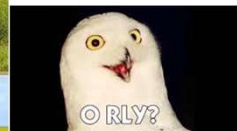
Mervärde

(miss)lyckade
erfarenheter

Momentum

Nätverk
Nordiskt samarbete

Objektiva och subjektiva uppfattningar
Relationer
Olika lösningar & uppföljning
Påverka & utveckla

1. Mervärde: Nordterm

Kuunsilta
"Mångata"
"Moonriver"

(Ray Kauppila 2000)

- kuunvalon pitkänomainen heijastuma **veden pinnalla** (suomisanakirja.org)
- band av månsken i **sjö el. hav** (SAOL)
- månsken som bildar en strimma **på land** eller **i vatten** (synonymer.se)
- Roadlike reflection of moonlight on **water** (redfox / Gratis-Ordbok.se)

TNC-Akt 18(1976):3

Programmet för seminariet, vars fullständiga namn var TERMINOLOGISKT SAMARBETE I NORDEN – NORDTERM 1976, utformades i huvudsak av TNC. Som bakgrund för programarbetet formulerades ett övergripande syfte: att finna ändamålsenliga samarbetsformer för det nordiska terminologiarbetet. Programmet kom att omfatta én dags förhandlingar, där förmiddagen ägnades åt punkten »Samarbetets villkor» med de tre underrubrikerna:

»Terminologiarbetets ställning i samhället»,
»Utbildning i terminologi» samt »Möjligheter att intensifiera och fördjupa det nordiska samarbetet». Eftermiddagens huvudpunkt var »Samarbetets nuvarande inriktning», uppdelad i två delområden: »Pågående och kommande projekt» samt »Rationalisering av terminologiskt arbete».

MOMENTUM

► *Nordterm-hygge!*